

Bulgaristan'da fitosaniter kontrol ve *Drosophila suzukii* Matsumura kontrolü ulusal programı

Автор(и): Растителна защита
Дата: 03.05.2017 Брой: 5/2017

Programın temel amacı, Drosophila suzukii'nin Bulgaristan'daki mevcut durumunu açıklığa kavuşturmak, ülkedeki potansiyel yayılım sınırlarını ve risk altındaki ürünleri belirlemektir. Drosophila suzukii'nin ülke içindeki yayılımını önlemek ve sınırlamak için bir kontrol programının geliştirilmesi öngörülmektedir.

Bu program, N. Poushkarov Toprak Bilimi, Agroteknolojiler ve Bitki Koruma Enstitüsü ve Ormancılık Üniversitesi'nden bir bilim insanları ekibi ile Bulgaristan Gıda Güvenliği Ajansı uzmanları tarafından, Avrupa, Asya ve Amerika'dan çok sayıda bilimsel yayının sonuçları ve kendi çalışmaları kullanılarak geliştirilmiştir.

Drosophila suzukii Matsumura (Diptera: Drosophilidae), ılıman ve subtropikal iklim kuşaklarına ait bir türdür. Kökeni Güneydoğu Asya'dır ve art arda Asya, Kuzey Amerika ve Güney Amerika'daki birçok ülkeye yayılmıştır.

Avrupa'da D. suzukii ilk kez 2008 yılında İspanya'da tespit edilmiştir. Birkaç yıl içinde tür, kıtadaki hemen hemen tüm ülkelere yayılmıştır.

D. suzukii dişileri, henüz düşmemiş, sağlıklı, olgunlaşmakta olan meyvelere yumurtalarını bırakır. Asıl zarar, meyvelerin etli kısımlarıyla beslenen larvalar tarafından verilir. Birkaç gün içinde meyveler şeklini kaybeder, yumuşar ve satışa uygun olmaz.

D. suzukii, Bulgaristan'da ve dünya genelinde meyve üretimi için özellikle tehlikeli bir zararlı yapan özelliklere sahiptir, çünkü bu tür: 1) yüksek üreme potansiyeline ve yılda 13 nesile kadar çıkabilen hızlı bir gelişim döngüsüne; 2) geniş bir iklim koşulları yelpazesine (ekvatordan ılıman iklim kuşağının kuzey bölgelerine ve deniz seviyesinden dağlardaki alpin bölgeye kadar) karşı yüksek biyolojik plastisiteye ve toleransa; 3) esas olarak bulaşık meyveler yoluyla önemli yayılma potansiyeline (Avrupa'da bir yılda 1400 km); 4) çok sayıda

konukçuya (90'ın üzerinde kültür ve yabani tür, birçoğu Bulgaristan'da bulunur); 5) sert çekirdekli ve yumuşak çekirdekli meyve ürünlerinde önemli ekonomik zarara neden olma özelliklerine sahiptir.

En çok tercih edilen konukçular yaban mersini, ahududu, çilek, böğürtlen, kiraz, şeftali, kayısı, erik, üzüm vb.'dir. Uygun önlemler alınmadığında, D. suzukii'nin neden olduğu zarar ABD'nin Batı eyaletlerinde yılda 500 milyon doları bulmaktadır. 2013 yılında yapılan çalışmalar, ABD'nin doğu bölgelerindeki toplam kayıpların 27,5 milyon dolar olduğunu göstermektedir. Oregon'da şeftali yetiştiricileri bazı

meyve bahçelerinde %80'e varan kayıplar gözlemlemiş, ahududularda ise %20'ye varan kayıplar tespit edilmiştir. Kaliforniya'da 2009 yılında kiraz üretiminin yaklaşık 1/3'ü yok olmuş, eriklerde de yüksek kayıplar tespit edilmiştir. 2010 yılında Fransa ve İtalya'da D. suzukii'den kaynaklanan çilek ve ahududularda %80'e varan kayıplar kaydedilmiştir. İtalya'nın Trento eyaletindeki 40.000 dekar yumuşak meyve ürününe D. suzukii saldırılarından kaynaklanan kayıplar 2010 için 500.000 € ve 2011 için 3

milyon € olarak tahmin edilmiştir. 2010 yılında İsviçre ve Fransa'da yaban mersinlerinde önemli zararlar gözlemlenmiş, 2012-2014 yıllarında İsviçre ve Almanya'da ise Merlot, Pinot Noir, Sauvignon Blanc gibi bazı üzüm çeşitlerinde zarar tespit edilmiştir.

Bu program Prof. Dr. Olya Karadjova, Prof. Dr. Slavimira Draganova, Prof. Dr. Rumen Tomov, Dr. Zhenya Ilieva, Mariyana Laginova, Ivanka Ivanova, Snezhana Prodanova, Nikolay Rosnev, Lazar Chavdarov tarafından geliştirilmiş olup bitki koruma uzmanları için hazırlanmıştır.

Bulgaristan'da Drosophila suzukii Matsumura için Ulusal Fitosaniter Kontrol ve Yönetim Programı'na [BURADAN](#) ulaşılabilir.